

[Arne Bjerregaard]

føler, at de har problemer, vil straks begynde at føle sig unormale, og de, der har problemer, vil mene, at det er de andres skyld, og at de andre værsgo har at løse problemerne. De alene kan løse vore problemer, vi kan ikke selv være med til at løse problemerne. Vi mener, at SF – ikke alene, men sammen med mange andre – er med til at skabe utilfredshed, alene ved det ordvalg, de bruger: sultecirkulære, løntrykkercirkulære, fortvivelse og stadig forringede levevilkår osv. Der ved skaber man en utilfredshed. Utilfredshed er en følelse, der kan være konstruktiv, den kan være skabende, hvis den ikke blot rettes udad, men også ind mod én selv. Men hvis den udelukkende rettes mod et samfund eller samfundsgrupper, så bliver reaktionerne altid af destruktiv karakter. Det er historiens klare tale. Derfor synes jeg, det er uheldigt, at man lægger op til noget, som kunne være en konstruktiv debat, med det ordvalg, man bruger.

Vi må selvfølgelig sige, at hvis man vil revolution – det mente jeg sådan set ikke at SF ville, der kan være andre lidt længere til venstre, der ønsker revolution, men jeg har ikke forstået det gjaldt SF – hvis man vil opelske revolution, skal man selvfølgelig skabe utilfredshed, ikke med sig selv, men med samfundet og med samfundsgrupper. Det er simpelt hen en nødvendighed at opelske en sådan. Vil man derimod blot ændre uheldige udviklingstendenser i samfundet, så må man gøre utilfredsheden med denne udvikling til noget konstruktivt, skabende, og dermed også prøve at få de unge til at sætte sig i den situation, de er i, på en anden måde, få dem til at forstå, at også de er sat ind i, jeg havde nær sagt en verden, hvor der dog trods alt stadig væk er lidt demokrati og frihed tilbage, i stedet for at prøve at gøre dem til ufrie personer, som ikke vil forstå, at fritiden, men da også friheden, er så krævende, så udfordrende, så forlangende, at det kan være svært at leve med den. Derfor vil man gerne lukke sig inde i bestemte grupper, for så har man ikke dette kontante krav, som friheden stiller til én, hvis man er sig selv og er alene.

Det nytter jo ikke i den situation, vi er i, blot at sige til de unge – og det er det, jeg føler at man prøver – det skal I ikke finde jer i, I skal ikke finde jer i sultecirkulærer og forringede levevilkår. Ja men er der ikke mange andre befolkningsgrupper, der må finde sig i forringede levevilkår i dagens

Danmark? Ved at sige sådan skaber man kun konfrontationer. Et samfund kan ikke gennemleve en krisesituation som den, vi er i, hvis alle grupper siger: vi vil ikke finde os i den lovgivning, der produceres, vi vil ikke finde os i, at man fra lovgivningsmagtens side berører vores levestandard osv., vores levevilkår. For det er nu engang ikke muligt – det må SF jo også vide – at dele mere ud mellem landets beboere end værdien af den produktion, vi producerer herhjemme. Det er ikke muligt. Alle må erkende, at vores øjeblikkelige økonomiske situation befordrer en forringet levestandard for alle eller for en stor gruppe og også må gøre det for de unge.

Det er måske ikke populært, når jeg siger, at jeg har den opfattelse, at de unge faktisk bedre kan bære en lavere levestandard end andre grupper i samfundet. Ikke fordi jeg mener, at de skal ned på et eksistensminimum – hvor høj denne størrelse så i grunden er, det er jo forskelligt. Nogle kan leve for 10.000 kr. om året, og nogle skal have 100.000 kr. for at kunne eksistere. Men vel, vi ønsker ikke, at de skal sulte. Jeg har heller ikke set nogen af de unge, der sulter endnu. Men jeg er af den opfattelse, at de bedre kan bære det, fordi de har større muligheder end de ældre grupper, fordi de er forholdsvis uafhængige, fordi de er mere fleksible, fordi de kan flytte fra Skagen til Gedser og fra Esbjerg til København eller sågar til udlandet, hvis de har lyst til det. Det kan de ældre grupper ikke. De unge har større bevægelsesmuligheder, de har trods alt større muligheder, større fleksibilitet. Det bør vi sige til dem i stedet for altid blot at ynke dem. Ikke fordi vi siger, situationen er i orden, er, som den skal være, men det kunne måske være mere positivt at vende det lidt om. Endelig må vi også sige til de unge, at der er jo muligheder for at give en hjælpende hånd, hvor det tiltrænges. Jeg har heldigvis mange og gode eksempler på, at unge, som ikke har noget arbejde – dem har jeg såmænd selv oplevet i min familie – har haft vilje til og mulighed for at yde en hjælpende hånd til dem, der trængte til det, hvad enten det var syge eller det var gamle eller det var andre mennesker i samfundet, pressede familier osv. Man er blevet beriget af at gøre noget for andre, selv om man ikke fik noget for det. Man blev beriget af det i den uheldige situation, man nu var blevet bragt i.